

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiæ Augustæ Scriptores VI

Ælius Spartianus. Vulc. Gallicanus. Julius Capitolinus. Trebell. Pollio. Ælius
Lampridius. Flavius Vopiscus

Spartianus, Aelius

Lugduni Batavorum, 1671

Bonosus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51232)

dicebantur, non sine gloriæ splendore contrivit, nunquam aliter quam latrocinandi pugnans modo. Hunc tamen Probus fugatum usque ad ultimas terras, & cupientem in Francorum auxilium venire, à quibus originem se trahere ipse dicebat, ipsis prodentibus Francis, quibus familiare est ridendo fidem frangere, vicit & interemit. Posterius ejus etiam nunc apud Albingaunos agunt, qui joco solent dicere sibi non placere esse vel principes vel latrones. Hæc digna memoratu de Proculo didicisse memini. Veniamus ad Bonosum, de quo multo minora condidi.

B O N O S U S.

³ **B**ONOSUS domo Hispaniensis fuit, origine Britannus: ⁴ Galla tamen matre: ut ipse dicebat, rhetoris

Alamanniæ nomen, quandoquidem ut annotat heic Vopiscus, Proculi ætate, hoc est sub Probo, Germani adhuc dicebantur Germani, & nondum in Alamannorum nomen transierant. Arnobius, qui eadem qua Vopiscus ætate vixit & scripsit, Alamannos nominans, non de certa Germaniæ gente intellexit, sed de Germanis ipsis, quos Alamannos vocat, quia jam ita dicebantur illo in ævo: *Si Alamannos, Persas, Scythas idcirco voluerunt devinci, quod habitarent & degerent in eorum finibus Christiani.*

GASAUONUS.

¹ Quibus familiare est ridendo fidem frangere.] Procopius Gotthiæcorum secundo, idem de eadem gente: *ἔστι γένος τὸ τῆς γῆς πρὸς τὸν ὄρειον ἀνθρώπων ἀπειρῶτον:* & aliquanto post in eam sententiam plura. Salvianus De providentia Dei lib. vii. Gothorum gens perfida, sed pudica est; Alanorum impudica, sed minus perfida: Franci mendaces, sed hospitales: Saxones crudelitate efferi, sed castitate venerandi. meminit & lib. iv.

² De quo multo minora condidi.] Non male Jacobus Læxtius, condidici.

³ Bonosus homo Hisp.] Scribe, B. domo Hisp. è membran. pro Hispaniensis, quidam veteres, Carthaginiensis non infrequens eo seculo nomen Bonosus: quod Barbarum non est, sed Latinum. nam ut à canis fecerunt canosus, quo usus Valerianus Augustus in epistola ad Probum; sic à bonus, novum nomen ea ætas fecit bonosus. Bonosi cujusdam mentio habetur in epistola Hieronymi ad Chromatium: Bonosi episcopi in lxxxix. Ambrosii in antiquis inscriptionibus Bonosus invenies & BONOSA.

⁴ Galla tamen matre, ut ipse dicebat, rh.] Corrupta distinctio: tu interpunge: origine Britannus, Galla tamen matre: ut ipse dicebat, rhetoris filius; ut ab aliis didici, pædagogi literarii.

GRUTERUS.

³ Bonosus domo Hispaniensis, fuit origine.] Sic etiam longe melius Palquam vulgg. Bonosus homo Hispaniensis fuit origine Brit.

SALMASIUS.

³ Bonosus domo Hispaniensis.] Bonosus

toris filius; ut ab aliis comperi, pædagogi literarii. parvulus patrem amisit, atque à matre fortissima educatus, ¹ literarum nihil didicit. ² Militavit primum inter

suu nomen proprium, & Romanum. Bonus, & bonofus; malus & malosus: ut canus, & canofus. ita enim illa atas loquebatur. Valerianus in epistola ad Probum: *mibi autem eo tempore credita est, quo & me canosum qui credebatur, cum gratulatione vidit. sic veteres dubiosum, & sincerosum dixerunt. sic malignosum pro malignus.* Glossæ: *malignosus, κακὸν ὄρατος*. aliæ: *κακὸν ὄρατος, malignosus.* lege, *malignosus*. hinc bonofus à bonus. & Bonofus nomen proprium. Bonofi cujusdam scholastici hæc acute dicta in veteri exemplari reperi. de incestu: *incestum si promiseris, petii. si negaveris, tu petisti.* de funambulo: *vidi hominem pendere cum via, cui latior erat planta quam semita.* hæc Bonoso attribuebantur in antiquo libro. multi alii Bonofi occurrunt, in veterum scriptis.

CASAUBONUS.

¹ *Literarum nihil didicit.* Suspiciatur non abs re eruditissimus Letæus, scribendum potius, *nonnihil.*

SALMASIUS.

² *Militavit primum inter ordinarios, deinde inter equites: ordines duxit, tribunatus egit.* Quinam sunt isti ordinarii inter quos prima stipendia fecit Bonofus? non enim, ut puto sic vocat ordinum ductores. atqui vulgo ita dicebantur. ordinarius proprie est ordinum ductor. *ταξιάρχος* Græci vocant. ordinarium manipulem eum, qui infimi esset ordinis, appellatum credidisse quosdam scribit Festus. ordinarius etiam dicebatur, qui in ordine merebat, miles gregarius. Cato in ea contra Thermum, quam de suis virtutibus scripserat, *quid mihi fiet, si non ego stipendia in ordine omnia ordinarius meruissim semper?* qui stipendia in ordine meret, ordinarius. Frontinus

lib. iv. Stratag. cap. i. *Q. Metellus Cos. quamvis nulla lege impediretur quin filium contubernalem perpetuum haberet, maluit tamen eum in ordine merere. militem in legione idem vocat paulo post eum qui in ordine merebat: L. Rutilius Cos. cum secundum leges in contubernio filium posset habere, in legione militem fecit. an ordinarii hoc sensu heic accipiendi pro militibus legionariis, & iis qui in ordine merebant? inter istos igitur ordinarios in militia legionaria stipendia prima Bonoso fuerunt, deinde inter equites militavit. ordinarii aliter sumuntur apud Vegetium. nam ordinarios dictos fuisse vult, qui prima in acie pugnarent, primosque in prælio ordines ducerent, & eos esse qui antea principes vocabantur. lib. ii. cap. xv. *sed ante signa & circa signa, necnon etiam in prima acie dimicantes, principes vocabantur, hoc est ordinarii, ceterique principales.* Olim & libera stante rep. sic acies ordinabantur, ut primi hastati pugnarent, deinde principes, postremo loco triarii. verum mutata postea ferme in totum militia ratione, principes dicti sunt, qui in prima acie pugnam capefferent, quo nomine primi ordines, vel primorum ordinum ductores, hoc est ordinarii intelligebantur. quinam principes vocarentur alio loco ostendit idem Vegetius: *instructionis lex est ut primo in ordine exercitati, & veteres milites collocentur, quos antea principes vocabant.* atque hi sunt principes, quos ordinarios supra appellavit idem auctor, veteres nempe & exercitati milites, qui in prælio, quia primi erant, primos ordines ducebant. vix dubitem ordinarios istos fuisse qui ante evocati dicebantur. milites erant veteres, & qui è militia jam exierant, sed ad eam sponte revocabantur, ordinum*

& præ-

& præmiorum spe. *ταξίαρχοι*, ordinarii in Glossis exponuntur. eadem & evocatum *ταξίαρχον* interpretantur. ordinarios à centurionibus separat Capitolinus in Clodio Albino: nam sepe ordinarios & centuriones, ubi causa qualitas non postulabat, in crucem sustulit. sic passim apud veteres à centurionibus evocati separantur. Cæsar: & provata parte centurionibus evocatisque. & lib. III. civilis belli: ex Pompejanis cecidisse reperiebamus centuriones, & evocatos complures. ordinarios etiam distinguit Vegetius à centurionibus. centuriones non erant isti evocati, sed pro centurionibus, & vitem centurionum insigne gestabant. hi ordinarii certo numero in legione militabant, & ordinarii legionis dicebantur. mentio in veteribus saxis *ordinariorum legionis*. Vegetius lib. II. cap. VII. *ordinarii dicuntur, qui in prælio quia primi sunt, primos ordines ducunt. Augustales appellantur qui ab Augusto ordinariis juncti sunt. Flaviales item tanquam secundi Augustales, à divo Vespasiano legionibus sunt additi. Augustales illos ab Augusto ordinariis junctos, puto eosdem esse qui evocati Augusti passim vocantur in veterum libris, & antiquis saxeis monumentis. Dio de evocatis Augusti: *ἡ εἰσι ἡ πρῶτον οὐσημα ἰδιον πρῶτος φέροντες ὄνομα οἱ ἐκὸς ταρχοι*. evocati ordinarii que passim, ut jam ante terigimus, à centurionibus apud auctores separantur. centuriones enim non erant, sed cum præliandum esset, & ad manus veniendum, cum acies ordinabatur, ordines ducendos accipiebant. hinc *ordinarios* interpretatur Vegetius qui in prælio primos ordines ducebant: extra prælium igitur non ducebant. quod valde observandum est. atque hanc causam esse puto discriminis & differentiam quam statuunt auctores inter ordinarios sive ordinum ductores, & centuriones. Capitolinus in Maximino: *Hic diu sub Caracallo ordines duxit, centuriatus & ceteras militares dignitates sepe tractavit.**

alibi idem centuriones ab ordinariis distinxit, ut superius retuli. & hanc rationem nunc probo præ illa quam ad Capitolini locum adduximus. sed exemplo, quod diximus adjuvemus. prima legionis cohors, decem centurias habebat, & decem centuriones. singulis enim centuriis suis centuriones præerant, quos posterior ætas centenarios dixit. ab hac prima cohorte, cum pugnandum erat, prima acies incipiebat ordinari. in illa prima acie primipilus non unam tantum centuriam, sed quattuor gubernabat & aquila præerat, ut refert Vegetius. primus hastatus duas, & princeps unam & semis secundum eundem Vegetium. primi ordines hi olim dicebantur, & primorum ordinum ductores, & principes centurionum. primos illos ordines à centurionibus distinguit Frontinus l. I. c. X. *Imperavit tribunis, & primis ordinibus, & centurionibus*. hi primi ordines in prima acie pugnabant. Seneca: *quo quisque genere honestior, summi patrimonio est, hoc se fortius gerat, memur in prima acie altos ordines stare.* & de Tranq. c. III. *quid si militare nolle nisi imperator & Tribunus, etiam si alii primam aciem tenebunt, te fors inter gregarios posuit? sciendum enim est præfectos castrorum, & tribunos, & centurionum primos, quos altos vocat ordines Seneca, ante aquilam in prælio stetisse, & in prima acie pugnasse: ceteros vero centuriones, juxta suam quemque centuriam. singuli enim centuriones suas gubernabant centurias. evocati etiam in illa prima acie, & circa signa pugnabant, & reliqua principia, ut vocabant, legionis. inter principia enim erant Tribuni, erant principes centurionum, & evocati. hi etiam principales milites audiebant, & vertices castrorum & capita. qui in aliquo gradu ac dignitate militabant, & à gregariis distinguebantur, ita vocati consueverant. Vegetius: *antiqua ordinatione legionis exposita, principium militum, & ut proprio utar vocabulo, principiorum**

*superiorum nomina & dignitates secundum
 presentem matriculam indicabo. plura de
 his non addam quæ à doctis homini-
 bus diligentissime observata, & tra-
 ctata sunt. sed illud ab iisdem mini-
 me animadversum, Vegetium prin-
 cipes, qui olim dicebantur, & prin-
 cipia legionum confundere. apud vete-
 res hic erat ordo instruendæ aciei:
 primo loco hastati, secundo prin-
 cipes, postremo triarii collocabantur.
 hæc ratio exercitus in pugnam ordi-
 nandi per hastatos, principes & tria-
 rios, imperatorum ævo penitus ab-
 usu recessit, & abolita est: retenta
 tamen nomina sunt dignitatum pri-
 mi hastati, primi principis, & prin-
 cipii. hi inter primos ordines erant,
 & principia legionis, & cum tribu-
 nis, aliisque capitibus in prima acie,
 & circa signa pugnare soliti erant, sub
 imperatoribus. hinc altos ordines
 primam aciem habere scripsit Seneca.
 at Vegetius principes illos qui in se-
 cunda acie apud veteres ordinari con-
 sueverant, in primam aciem trans-
 duxit, & eos cum principiis & prin-
 cipalibus militibus confudit, qui in
 prima acie pugnabant. inde est quod
 principes, ordinarios interpretatur,
 eosque cum ceteris militibus prin-
 cipalibus, ante & circa signa, & in
 prima acie dimicasse scribit. sane in-
 ter principia fuere ordinarii, sive or-
 dinum ductores, & evocati cum tri-
 bunis, & aliis legionum verticibus,
 ac in prima acie collocabantur, sub
 imperatoribus. sed eo tempore nul-
 la jam amplius memoria extabat ha-
 statorum, principum & triariorum
 in re militari, & per illos ordines
 acies instrui pridem desierant. præ-
 terea quo tempore ira solebant in-
 strui, principes non in prima acie,
 sed in secunda ordinabantur. prin-
 cipia legionum, erant principales mi-
 lites, ut tribuni, primi centuriones,
 ordinarii & evocati. atque hi semper
 in prima acie dimicabant, sub impe-
 ratorum ævo. at principes apud ve-
 teres ordo militum erat, qui semper
 in secunda acie collocabatur post ha-*

statos, & ante triarios. quorum pri-
 mus centurio, primus princeps di-
 cebatur; ut primus hastatorum, *pri-
 mus hastatus*: & primus triariorum,
primus pilus. abolitis autem hastato-
 rum, & principum & triariorum or-
 dinibus, remanserunt hæ dignitates
 in legione. in locum triariorum suc-
 cesserunt vexillarii legionum, qui
 totidem in legione numero erant,
 quot triarii prius, de quibus nos su-
 pra. principes, quales veteribus cog-
 niti erant, pro secundo militum ordi-
 ne, cum principiis legionum con-
 fudisse Vegetium etiam ex eo pater,
 quod principes illos, principia legio-
 num vocat lib. i. cap. xx. de veliti-
 bus loquens: *nec erant admodum multi
 qui cedentes, si praelii necessitas compulsi-
 set, inter principia legionum recipi sole-
 bant, ita ut acies immota consisteret.* prin-
 cipes autem in veteri militia, non
 illi dicebantur, qui primo loco pug-
 narent, nam semper in secunda acie
 instruebantur, sed quod ætate flo-
 rentes essent, & solido robore fir-
 matas vires possiderent. hastati juve-
 nes & adolescentes erant, primam-
 que aciem constituiebant: principes,
 virilem ætatem, & robustam attige-
 rant, & in secunda acie collocaban-
 tur. triarii jam senes & maturi, &
 in postrema acie subsidebant. unde
 igitur id expiscatus est Vegetius, prin-
 cipes apud veteres in prima acie pug-
 nasse? unde item illud, milites eos
 veteres & exercitatos fuisse? legerat
 nimirum apud medii ævi scriptores
 qui sub imperatoribus vixerunt, &
 de re militari scripserunt, principia
 legionum, in prima acie, & ante ac-
 circa signa semper collocari & ordi-
 nari solita: putavitque principes il-
 los quorum frequens apud antiquos
 auctores mentio, eosdem fuisse cum
 principalibus militibus vel principiis
 legionum, & eo principes dictos es-
 se, quod primi essent, & prima in
 acie dimicaret. in quo vehementer
 falsus est. non defuere tamen, qui
 primam principum classem antiqui-
 tus fuisse traderent, & primos in acie

prin-

ter ordinarios, deinde inter equites: duxit ordines, tribunatus egit, dux limitis Rhetici fuit: bibit quantum hominum nemo. De hoc Aurelianus sæpe dicebat, *Non ut vivat natus est, sed ut bibat.* Quem quidem diu in honore habuit causa militiæ. Nam si quando legati Barbarorum undecunque gentium venissent, 2 ipsi propinabat, ut eos inebriaret, atque ab his per vinum cuncta cognosceret. 3 Ipse quantumlibet bibisset,

principes stetit, & in eum ordinem vulgo conscribi solitos, qui ditissimi essent è populo. hoc tradit Dionysius lib. iv. sed ne sic quidem principes illi qui in prima classe erant, iidem poterunt esse cum principalibus militibus, & principiis legionum. ordo vero ille quem scribit Dionysius, à Servio, nec diu duravit. apud Polybium & Livium hastatos semper primo loco pugnantes, secundo principes reperies. sed de tota hac re nos alio tempore & opere fusius, ubi multa ad militiam veterum pertinentia, adhuc intacta & intentata, & paucis cognita, immo nullis tractabimus.

CASAUBONUS.

1 *Ipsis propinabat, ut eos inebriaret, atque ab his per vinum cuncta cognosceret.* Ita fuit moris Aureliano per hoc lenne tormentum, ut appellat lyricus, & legatis & aliis verum elicere. Supra de Firmo: *Fuit ei contentio cum Aureliani ducibus ad bibendum, si quando eum tentare voluisset.* alludit ad principum hunc morem Ambrosius De junio, cap. xvii. Plerique, ait, vino utuntur pro equuleo: & quibus tormenta non eliciunt vocem proditoris, eos tentant bibendo, ut patria statum, salutem civium, defensionis sue prodant consilia. Exemplum elicite in vino veritatis habes in Excerptis Legationum ex historia Eunapii.

GRUTERUS.

1 *Ipsi propinabantur, ut eos inebriaret.* Ita omnino Palatinus, eleganti sen-

tentiã, quemadmodum & Terentius, *hunc vobis devidendum propino: legebatur prius proxsus insubide: ipsi propinabati: ut eos inebriaret.*

SALMASIUS.

2 *Ipse quantumlibet bibisset semper securus, & sobrius.*] *Securus, ἐμφορῶν, qui eatenus bibit ut adhuc sui compos sit, & mente consistat. ita enim Græci ἐμφορῶν accipiunt, quem vinum scilicet non deposuit, nec de mentis statu deturbavit. ἐμφορῶν etiam dicebatur. nam proprie ἐμφορῶν, & ἐμφορῶν, qui suæ mentis est. ut contra πικρὸν ἐμφορῶν, & πικρὸν ἐμφορῶν cerriti homines & cerebri commoti. Xenophon de institutis Lacedæmoniorum: καὶ μὴ τὸ ἐπὶ οἴνῳ μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελεῖσθαι, εἰδότες ὅτι οὐκ ἐνθάδε εἰδείμεν κατὰ μὲν εἶσι, καὶ τῆ ὄρθη ὅσα ἡμέτερον ἔστιν. εἰδὲ γὰρ ὑποφάνε τ' ἐμφορῶν ἔξει πορθέου. τ' ἐπὶ ἐμφορῶν, qui adhuc securus & sobrius est, ὑποφάνε μὴ σφάλλεσθαι, cui mens adhuc constat, cujus pedes ac manus adhuc officium suum faciunt, quem nondum vinum expugnavit, ac debellavit. ἀποχαρακωθῶν ὑποφάνε οἴνῳ Græci eleganter dicunt, vino expugnari, & deponi. χαρακώσασθαι est munire. cujus contrarium ἀποχαρακώσασθαι, vallum rumpere, & excindere munimentum. Antoninus Liberalis in libro Metamorphoseon: καὶ ὁ λέων ὑποφάνε λιμὸν τρυφῆς τῆς τρυφῆς.*

biffet, semper securus & sobrius; &, ut Onesimus dicit scriptor vitæ Probi, adhuc in vino prudentior. Habuit præterea rem mirabilem, ut quantum bibisset, tantum mingeret: neque unquam aut ejus pectus, aut venter, aut vesica gravaretur. Hic idem quum 15 quodam tempore * in Rheno Romanas lusorias Germani

ἡσυχίασιν, ἀπεχαρακώθη ὑπὸ τῶν ἑσθίων, vino depositus est. ἐμφρῆρες & ἐμφροῦντες, Græci vocabant homines sanæ mentis, ut contra παρεμφρῆρες, & παρεμφροῦντες, commotæ mentis & cæritos. Glossæ: cæritus, ἐμμῶνής, παρεμφροῦντες. ita vulgo editur. nec mutandum in παρεμφροῦντες. nam φροῦντες pro φροῦντες dicebant, & φάραγμα pro φροῦμα. Hesychius, ubi nulla mendæ suspicio potest esse: φάραγμα, φροῦμα, παρεμφροῦντες etiam apud eundem legitur, & ἀσελήν interpretatur. παρεμφροῦντες, ἀσελήν, securus igitur est ἐμφρῆρες. securus tamen heic posset accipi, cui tuto secreta committuntur, qui per vinum & ebrietatem ea non prodit. securus etiam homines hodie dicimus quibus arcana tuto possis credere. sic tutas aures quibus tuto creditur secretum, dixit Seneca lib. vi. de benef. cap. xxix. aures si deliberari velit diligentes, tutas; si credere, convictus familiaris. Bonosus hic legatos gentium barbararum inebriabat, & per vinum ab iis cuncta cognoscebat, cum ipse quantumlibet bibisset, securus tamen esset & sobrius, nec per vinum secreta Romana barbaris proderet, immo etiam adhuc in vino erat prudentior, ut Onesimus dicebat, scriptor vitæ Probi.

CASAUBONUS.

I Cum quodam tempore in Rheno Romanas luxurias Germani incendissent. Vetusto errore depravatus hic locus: nam omnes scripti agnoscunt ridiculam vocem luxurias. scribendum ve-

ro clusurias, præcipiente Jacobo Cujacio, cujus Observationes ad eant titones libro tertio, cap. xxiv.

GRUTERUS.

2 In Rheno Romanas luxurias Germani. Pal. luxurias, propius ad verum. legendum enim vel lusorias: ita enim vocabantur naves quas Romani habebant in fluminibus contra barbaros, ultro citroque medio currentes alveo. vel certe clusurias, quod ultimum pluribus firmat elegantia omnis Arbiter Petrus Pithœus lib. i. Adversariorum subsecivorum cap. 14. videatur & Cujacius lib. i. Observationum cap. 24.

SALMASIUS.

2 In Rheno Romanas lusorias barbari incendissent. Ita emendavimus cum vulgo excuderetur, Romanas luxurias. at Cujacius, Pithœus, Casaubonus legere heic malebant, clusurias. tantos viros, ac tam minime ineptos, adeo absurdam lectionem probare potuisse valde miror, aut ab uno excogitatam ceteros probavisse. scio clusuras, & clusas Latine quid appellantur. sed clusurias pro clusuras Latinos dixisse nemo est, qui mihi persuadere possit. quæ Latinis autem clusura, Græci κλεισθρας fecerunt, more suo, ut propius ad Græci nominis inflexionem accederent, quasi κλειειν dictæ essent. demus Latinum esse clusuriam. quid illæ facient in Rheno clusuræ? in medio scilicet Rheno castella ædificata accipiemus, & clusuras constructas? nihil absurdius. lusorias igitur vera lectio, & emendatio. per lusorias intelligit na-

ves,

ves, quæ in Rheno semper instructæ habebantur, & paratæ ad arcendos barbarorum transitus. in omnibus enim locis, in quibus barbari non limitibus, sed magnis fluminibus dividebantur, flumina illa navibus, quas lusorias dicebant, erant instructa, quibus ad quotidianas excubias utebantur, prohibendis barbarorum discursibus, & incursum. sic & in Rheno, & in Danubio lusorias habuere ad hanc rem. lusoriarum in Rheno meminit heic Vopiscus, & auctor Panegyrici Constantino dicti, cujus verba retulit doctissimus Pithoeus in adversariis. Lusoriarum in Danubio mentio apud Vegetium lib. v. cap. ult. *de lusoriis, quæ in Danubio quotidianis utuntur excubiis reticendum puto.* & in Cod. Theod. leg. unic. *de lusoriis Danubii.* Vegetius duo genera classium apud Romanos fuisse scribit, *liburnas, & lusorias.* liburnis in mari utebantur, lusoriis in fluminibus, ad limites autem, ubi flumina barbaros dividebant, non tantum in iis fluminibus disposita & armata haberi solebant lusoria, sed etiam in ripa eorundem fluminum crebra erant extructa castella per milites servanda, qui limitem tuebantur. hinc sæpe apud auctores junctim mentio fit castrorum, lusoriarumque. castra in ripa fluminis erant locata, lusoria in flumine ipso. leg. iv. Cod. de offic. jud. mil. *castrorum quinetiam refectiois, lusoriarumque curam habeant.* ita ibi legendum ex veteribus libris, qui scriptum habent partim *luxuriarum*, partim *lustriarum.* vulgo legitur, *lustrationis.* maximus Jurisconsultus emendabat, *clusuriarum.* quod non potest ferri. eadem lectio restituenda leg. curæ. Cod. de offic. mag. officiorum: *quemadmodum semilitum numerus habeat, castrorumque ac lusoriarum cura procedat, quotannis significare propria suggestione procuret.* in vulgatis editur, *clausularum.* libri scripti, ut scimus doctorum virorum testimonio, ibi exhibent, *clusuriarum.* nos *lusoriarum* legendum pertendimus. notandum autem est,

quod viri docti minime advertisse videntur, duas illas leges sumptas fuisse ex Theodosii Novella, *de ambibus, & lucris limitaneis imbi redhibendis*, ut ex inscriptione & subscriptione constat. Novella illa scripta est ab Imp. Theodosio & Valentiniano ad Nommum magistrum officiorum, vulgo, *Nomo magistro officiorum.* perperam, male etiam Cujacius, Nonio. subscriptione Novellæ ita habet: *Dat. prid. Id. Sept. Const. Maximo II. & Paterno Coss.* scriptæ quoque illæ duæ leges Nomo magistro officiorum, & eandem utraque subscriptionem habet, nisi quod *Paterio pro Paterno* vitiose in subscriptione legitur, & *II. Id. Sept. pro prid. Id. Sept.* etiam male. nunquam enim Latini dixere, *ante diem secundum Kal. Non. & Idus*, sed semper, *ante diem pridie Kal. Non. Id.* sic igitur numerabant: *ante diem quintum Idus; ante diem quartum Idus; ante diem tertium Idus; ante diem pridie Idus.* & ita etiam Græci, *πρὸς πρῶτον, πρὸς τετάρτον, πρὸς μίαν εἰδῶν, πρὸς εἰδῶν.* vitabant enim nominare *τῆς δυάδα*, tanquam male ominatam. vetus auctor Græcus *ἄξι Βισέτης. λέγειν ἔστι τῶν. Καλάνδων Ἰωνοειῶν τῆ ἀ Ἰωνοειῶν. τῆ β', πρὸς δ' Ἰωνοειῶν τῆ γ' πρὸς γ'. τῆ δ' Ἰωνοειῶν πρὸς μίαν Ἰωνοειῶν ὀνομαζέσθαι γὰρ τῆς δυάδα. Ἀπὸ τῆς ε' λέγεται πρὸς β', ὡς ἀπὸ πρῶτου.* sed hæc obiter. verba Novellæ, ex quibus lex quarta Codicis de offic. milit. Jud. sumpta est, ita sunt ex eadem lege iv. supplenda, ac refarcienda. mutila enim illa parte vulgo Novella est: *Castrorum quinetiam refectiois lusoriarumque curam habeant.* Quibus enim principibus, castrorumque præpositis pro laborum vicissitudine, limitanti tantum militis, duodecimam annuarum partem distribuendam videlicet inter eos, magistræ potestatis arbitrio deputamus. lex vero quarta, Cod. de offic. mag. offic. tota facta est ex his ejusdem Novellæ verbis: *id autem curæ perpetuæ tui culmini credidimus injungendum, ut tam Thracici, quam Illyrici, nec non etiam Orienta-*

Orientalis ac Pontici limitis, *Aegyptiaci* in *super*, *Thebaici*, *Libyque*, quemadmodum se militum numerus habeat, castrorumque ac lusoriarum cura procedat, quotannis mense *Januario* in sacro consistorio significare nobis propria suggestione procures. perperam etiam hodie in illa *Novella* *cluforiarum* pro *lusoriarum*, habetur excusum. eodem genere mendii procluserat etiam in antiquissimis *Flori* exemplaribus scriptum olim invenimus *ἀντὶ τῆς* procluserat. nec semel alibi hanc mendii indolem mihi oblata memini exemplaria manu exarata volventi. *cludere* inquam, & *præcludere*, pro *ludere* & *præludere*, & *includere* pro *includere*. quod & illi sciunt, qui veteres libros aliquando versant. inde etiam *cluforia*, fere semper cum vitio scriptum reperitur in libris pro *lusoriae*. quod librorum imperitia invexit, qui nesciebant quid essent *lusoria*, & quum eas frequenter cum castris & burgis jungi viderent, putabant debere eas esse ac dici *cluforias*. *lusoriarum* porro apud *Ammianum* mentio non uno loco. *classici* milites, qui in illis *lusoriis* erant, *lembarii* dicebantur: qui in castris, *castriani*, & *castriciani*. utrumque meminit *Aurelianus* in epistola ad *Ulpium Crinitum*: *hi compressi sunt septem millibus lembariorum, ripariensium, castrianorum, & Daciscorum*. ita enim ibi correximus ex veteri libro. *Lembarii* milites vocabantur, qui in illis *lusoriis* constituti erant: *riparienses* vel *ripenles*, qui in ripa per cuneos dispositi, eam tuebantur. *castriani* vel *castriciani*, qui castra quæ in limite extructa erant, tuebantur. *castricianorum* & *ripariensium* junctim meminit *lex xviii. Cod. Theod. de re militari. de lembariis & ripariensibus*, vel etiam *castrianis* intellexit auctor *Panegyrici Constantino dicti*, per hæc verba: *cum tamen hæc tu magis ad gloriam imperii tui, & ornatum limitis facias, quam ad facultatem quoties velis in hostem transeundi, qui prope cum totis armatis navibus Rhenu*

structus sit, & ripis omnibus usque ad Oceanum dispositus miles immineat. per naves quibus Rhenu instructus erat, haud dubium est quin intelligat *Rheni lusorias*, quarum heic apud *Vopiscum* mentio. harum *lusoriarum* alia fuere *judiciaria*, alia *agrarienses*. *lex unica, Cod. Theod. de lusoriis Danubii*, jubet quotannis novas de integro construi in *Mœsiaco* limite quattuor *judiciarias*, & decem *agrarienses*: in *Scythico* vero quinque *judiciarias*, & duodecim *agrarienses*. *agrarienses* eas fuisse puto, quarum quotidie usus erat ad *agrarias*, id est *excubias* faciendas: *judiciarias*, quæ *limitaneorum* ducum, qui & *judices* dicti, usibus serviebant, quoties *limitem* lustrare vellent, & *flumen* decurrere, aut etiam in *hostes* transire. *lusoria* porro proprie naves sic appellata, quæ nec ad usum belli, ut *triremes* & *arata*, nec ad merces vehendas erant facta, sed ad *lusum* tantum & *solas* *circumvectionis* *delicias* habebantur. hinc *lusorias* & *cabulatas*, & *cetera regum ludibria in mari lascivientium* memorat *Seneca*, quas *triremibus* & *aratis* opponit. hinc *λεσώριον πολίων* *Epiphano*, *lusoria* navis, quo *delicatus Hadriani Antiochus* delicate per *Nilum* ultrocitroque *lascivens* *vectabatur*, quam & cum ipso in *urbes Antinoi Hadriani* condidit, & *consecravit*. *ὁ Ἀντινόου*, inquit, *ὁ ἐν Ἀντινόου κεκηδιδυμένον, καὶ οὐκ ἔλασσετο πολίων κείνου* *ὑπὸ Ἀδελιανῆς ἕως κελεπίου*. *lusorias* etiam possit aliquis naves appellare quibus *ludicra naumachiarum* certamina in *lacubus* aut *fluminibus*, aut etiam *mari* edebantur. *ludere* etiam *navigia* dicebantur, quæ *pelago* per *lasciviam* *decurrentia*, *multiplices* *dabant motus*, & *impetus*, ac *recurfus*, *variosque flexus* edebant. quo genere *plerumque* per *otium* *ludere* *nautæ* *consueverunt*. ad *ostendendam* *artis peritiam*, & *navium* *habilitatem*. *Seneca* *epist. iv.* *eodem die* *ubi* *luserunt* *navigia*, *forbentur*.

mani incendissent, timore ne pœnas daret, sumpsit imperium: idque diutius tenuit quam merebatur. Nam longo gravique certamine à Probo superatus, laqueo vitam finivit. ² Tunc quidem jocus extitit, *Amphoram pendere, non hominem*. Filios duos reliquit, quibus ambobus Probus pepercit, uxore quoque ejus in honore habita, & usque ad mortem salario præstito. Fuisse enim dicitur (ut & avus meus dicebat) fœmina singularis exempli, & familiæ nobilis gentis Gothicæ: quam illi Aurelianus uxorem idcirco dederat ut per eum à Gotthis cuncta cognosceret. Erat enim illa virgo regalis. Extant literæ ad legatum Thraciarum scriptæ, de iis nuptiis & donis quæ Aurelianus Bonoso dari nuptiarum causa jussit, quas ego inferui: *Aurelianus Augustus Gallonio Avito salutem. Superioribus literis scripseram, ut optimates Gothicas apud Perinthum collocares, decretis salariis, non ut singula acciperent, sed*

postea καὶ ἄλλων ἁπλοῦν quilibet minores naves, *lusorias* appellarunt. & inde *lusoria*, in fluminibus, levissima & expeditissima navigia, quibus ultro citroque flumina, decurrebant milites, ad tuendum limitem constituti, ut barbarorum excursus, & excursions in Romanam ripam prohiberent. nihil enim minus illæ quam *lusoria*; utpote quæ armatæ ipsæ, & militibus armatis essent instructæ. quod enim naves illæ quæ ad ludum, & lasciviam, & solas delicias fabricabantur, & proprie inde *lusoria* vocabantur, minoris ut plurimum formæ essent, propterea qualibet etiam minora navigia, quæ in fluminibus usui erant, *lusoria* appellarunt.

GRUTERVS.

¹ *Idque diutius tenuit quam merebatur.*] Et hæc bona lectio à Palatino. vulgati in hunc diem, *quam rebatur*.

² *Tunc quidem jocus extitit.*] Palatino quidem, forsitan melius vulgato.

SALMASIUS.

¹ *Idque diutius tenuit quam rebatur.*] Vet. ed. *quam merebatur*. quod non improbandum.

³ *Gallonio Avito.*] Eadem editio: *Gallonio Avito*. forte: *Gallonio Avito*.

CASAUBONUS.

⁴ *Ut optimates Gothicas apud Perinthum collocares.*] Potest accipi vox *optimates* communi notione de iis quæ in sua gente eminent. sic sæpe apud Marcellinum & alios. sed melius referas ad peculiarem vocis hujus usum in Gothica gente. pars enim Gotthorum ὀπιμῆστοι καλεῖτο, inquit Olympiodorus in Excerptis à Photio. multa de his leguntur in Græcorum recentioribus scriptis: quæ ab eruditis viris collecta, prætermittimus.

¹ sed ut septem simul unum convivium haberent. Quum enim divisa accipiunt, & illa parum sumunt, & Resp. plurimum perdit. Nunc tamen quoniam placuit Bonoso Humilam dari, dabis ei ² juxta breve infra scriptum omnia quæ præcipimus: sumptu etiam publico nuptias celebrabis. ³ Brevis munerum fuit: ⁴ Tunicas palliolatas hyacin-

¹ Sed ut septem simul unum convivium haberent. Convivium, συμμέσσις, κατὰ νόμον, εὐνοσίων. non enim est hic συμπίσιον.

GRUTERUS.

² Juxta breve infra scriptum.] Æque bene Pal. breuem. de quo supra.

³ Brevis munerum fuit.] Lectio isthæc est à Pal. præ quâ sordet vulgata; Brevis numerus fuit.

⁴ Tunicas palliolatas hyacinthinas.] Videtur fuisse primum in Palatino janthinas. non male.

CASAUBONUS.

⁴ Tunicas palliolatas.] Mixtum genus vestis & formam quodammodo referens, & usum præstans duarum, tunicæ & pallii. utraque vestis tam muliebris fuit quam virilis. non male, opinor, tunicas palliolatas dixeris, pallas manicatas quibus domi utantur hodie matronæ, & mantelia cubicularia vocant. de istis vestibus compositæ figuræ ad Trebellii Claudium: ubi etiam expositæ sunt reliquæ vestes hinc nominatæ: nam interuile dilores paragaudes sunt intelligenda.

SALMASIUS.

² Juxta breve infra scriptum.] Juxta breuem infra scriptum. breves enim potius quam brevia dicebant. sequitur: brevis munerum fuit. ita correximus. cum vulgo etiam in editione Casauboni scriberetur: brevis numerus fuit. manifesto mendo.

⁴ Tunicas palliolatas.] Mixtum ge-

nus vestis, & ex duabus compositum, duarumque usum præstans, pallioli & tunicæ, hoc loco interpretatur vir magnus. sed ejus sententiæ non possum subscribere. pallioliæ dicendæ essent istæ tunicæ, siquidem ex pallio & tunica concinnatæ forent, aut pallii figuram retulissent. sic chlamydes mantueles, non mantuata dictæ sunt, quæ ad formam manti erant factæ. sic sagochlamydes, formam sagi pariter & chlamydis referentes. verum palliolatæ tunicæ aliud fuere. ita enim videntur vocasse tunicas, quibus adnexa, & adjuncta erant palliola. palliolum breve capitis operimentum muliebre. Juvenalis:

— Dorida nullo

Cultam palliolo. —

Martialis:

Hanc volo quæ facilis, quæ palliolata vagatur.

viri quoque palliola tegendo capiti, sed in morbo usurpabant. Ovidius:

Sæpe fac ægrotum similes, nec turpe putavis

Palliolum nitidis imposuisse comis.

ita scriptum in veteri libro legi, non pileolum, ut in editis habetur. notum illud Quintiliani: palliolum, sicut fascias & focalia, sola potest excusare valetudo. ut palliolata autem tunica quæ palliola adjuncta habebant, sic vestes cucullatæ vulgo dicebantur, quæ cucullos habebant. Isidorus: casula est vestis cucullata, dicta per diminutivum à casa, quod totum hominem tegat, quasi minor casa. ita & lorica cucullatæ, quæ cum cucullis erant, & totum hominem à capite contegebant usque ad pedes. Glossarium Arabicolatinum: lorix, cucullata lorica. Zaba. videntur

olim mulieres pro diversis tunicis diversa quoque habuisse palliola, ita ut talem tunicam cum tali palliolo gestarent. quod & hodie sciunt observare nostrae mulieres. quibus autem pro variis tunicis, varia & sua quaedam propria palliola sumebantur, solebant singulas tunicas suis palliolis instruere, quae & palliolatae vulgo videntur appellari consuetae, tunicarum cum palliolis junctim meminit Scævola leg. xxxviii. D. de auro, arg. mundo. legem ipsam huc adducemus totam, cum ut eam exponamus, quae à nemine hactenus intellecta est, tum ut impurissimo glossamento, quo inquinata est, liberemus. sic igitur legunt Pandectae Florentinae: *Semproniae Piae hoc amplius copertoria Tabiana, & tunicas tres cum palliolis quae elegerit dari volo. Quaero an ex universa veste, id est an ex synthesi tunicas singulas & palliola Sempronia eligere possit. Respondit, si essent tunicae singulares cum palliolis relictæ, ex his dumtaxat eligi posse. quod si non est, heredem vel tunicas & palliola, sed ex synthesi, praestaturum, vel veram aestimationem earum.* omnia recta sunt & sincera in hac lege praeter illud id est, quod interjectum videtur verbis Jurisconsulti ab imperito librario, nisi forte Tribonianus ipse, qui putaret universam vestem & synthesin esse idem. nihil est quod aequae faciat contra mentem auctoris qui ita scriptum reliquerat: *quaero an ex universa veste an ex synthesi singulas tunicas, & palliola Sempronia eligere possit.* totius autem legis sententia haec est. Semproniae Piae dari voluit testatrix tres tunicas cum palliolis, quae elegerit. quaeritur apud Jurisconsultum, utrum ex universa veste an ex synthesi tunicas singulas, & palliola Sempronia eligere possit. profecto si universa vestis, & synthesis idem fuisset, vane & frivole quaereretur, an Sempronia cui tres tunicas cum palliolis erant legatae, quae elegisset ipsa, tunicas illas singulas & palliola ex universa veste, & synthesi eligere possit, quis de

hoc dubitare, aut super hac re controversiam poterat movere? cui permissum est eligere, tres tunicas cum palliolis, unde vero eligeret nisi ex universa veste? id est ex synthesi? sed aliud synthesis, aliud universa vestis. & quaestio haec erat, utrum Sempronia cui testamento datae erant tres tunicas cum palliolis quae elegerit, singulas possit tunicas & palliola ex universa veste eligere, an ex synthesi. ad eam quaestionem ita respondit Jurisconsultus: *si essent tunicae singulares cum palliolis relictæ, ex his dumtaxat eligi possent.* hoc est, si inter vestem defunctae, tunicas singulares cum palliolis relictæ essent, quae scilicet in synthesin reductae non essent, sed solutae, & incompositae haberentur, ex his dumtaxat tres tunicas cum palliolis eligere posse Semproniam. singulares tunicas vocat, τὰς μὲν ἴσθες, τὰς μὲν ἄζωτες. sparsas, & solutas, quae in synthesin congregatae & compositae non erant. sequitur apud Scævolam: *quod si non est, heredem vel tunicas & palliola, sed ex synthesi, praestaturum, vel veram aestimationem earum.* quod si, inquit, testatrix nullas nisi in synthesin structas tunicas reliquisset, nullaeque in universa ejus veste, tunicas singulares, & extra synthesin positae, repertae essent, tum heredem tunicas & palliola praestare debere, sed ex synthesi: aut si synthesin dissolvere ac dissipare nollet, (peribat enim synthesis, aliquot ex ea vestibus detractis,) veram earum aestimationem praestaturum. sic igitur universa vestis, & synthesis differebant. universae vestis, & multas singulares vestes, & multas syntheses continebat. singulares vestes dicebantur, αἱ μὲν ἄζωτες, quae in synthesi compositae non essent. quae in synthesi struebantur, certo numero solebant secundum species inter se jungi & componi. septem vestes ejusdem coloris, facturae, & materiae synthesin unam constituebant. ut septem tunicas subfericæ coloris; septem purpureae: septem pallia auro

spat.

hyacinthinas subsericas: tunicam auro clavatam subsericam librilem unam, interulas dilores duas, & reliqua
que

sparsa. & sic de aliis. septenario enim numero semper construuntur synthefes vestium. hinc *septenaria synthefis Sagunti*, Martiali pro septem vasis paribus f&alibus. Statius:

Aut unam dare synthefin, quid horres?

Alborum, calicum atque caccaborum. ita legendum apud Statium: vulgo legitur, *Alborum calicum.* turpissimo mendo. *alvi* pro *alvei*. sic apud Phaedrum in scriptis codicibus:

Alvos accipite, & cervis opus infundite.

Glossa: *alvus, αλυσ, αλυσ*. alibi: *alveus, αλυσ*. *synthefis alveorum*, septem alvei. ut *synthefis calicum*, & *caccaborum*, septem calices, & totidem caccabi. septenæ quoque vestes *synthefin* faciebant. pretiosa vero tantum vestes, & quæ raro usurpantur, quæque diebus festis solum sumerentur, ita per *synthefes* disponebantur. ut *serica*, *subserica*, *colorata* & *aurata*, & id genus claræ raræque vestes. quæ enim quotidie habitabantur, non ita solebant ordinari & in *synthefin* componi. hinc *synthefina vestis*, de *synthefi*, pro sumptuosa, & pretiosa, qua coloribus, qua plumandi artificio veste. *synthefinam* vestem vocat Suetonius in Nerone. Dioni *χρῆσιον ἀνθίων* dicitur, id est coloria, aut variis coloribus picta tunica. tales enim & in *synthefi* struere consueverant, & in arca sic positas recondere. Martialis:

Et micat innumeris arcula synthefibus.

synthefes etiam vestes ejusmodi, quæ in *synthefi* poni solebant, vocabantur. apud Martialem multis locis. Tertullianus de Pallio: *Endromidis* solent aliqua multicia *synthefi* extruisti. ubi *synthefis* manifesto pro *synthefina* veste, & quæ de *synthefi* veniebat. tales & *cataclistas* dicebant, Græca voce, *κατακλίστας*, quod in arca inclusa

servarentur. Apulejus: *ornatus nicea & cataclista veste.* sed de *synthefibus*, & *cataclistas* plura ad Tertulliani Pallium. *palliolaræ tunica* igitur hoc loco sunt, *tunica* cum *palliolis* suis, vel *tunica* quibus adjuncta *palliola*. ita enim solebant *palliola* cum *tunicis* jungi, ut ex verbis *Scrvola* liquido patet. deest autem numerus *tunicarum palliolarum*, quas *Hunilæ* dari voluit *Aurelianus*.

[*Interulas dilores.*] De *tunicis*, & *interulis* sive *lineis loratis* abunde diximus supra. *dilores* autem & *trilores* & *pentelores* non dictæ sunt pro numero filorum aureorum quibus erant intextæ, ut censebat magnus *Jurisconsultus*, sed pro numero fasciarum vel *institarum*, & *limborum*, quibus erant ornatæ. *lora* enim *institæ* sunt vel *fasciæ* quibus vestes prætexuntur. quas & *paragaudas* dixerunt. nam *lorum* & *paragauda* idem. unde *paragaudia* vestis, & *lorata*, quam Græci *λαρωτικὴ* dixerunt, eadem. *institas* vocat *Paulus Diaconus* in *vestibus Langobardorum*: lib. iv. cap. xxiii. *vestimenta vero eis erant laxa, & maxime lineæ, qualia Angli Saxones habere solent, ornata institis latioribus, vario colore contextis.* *institas* ejusmodi sive *lora* quibus ornabantur vestes, *ornaturas* etiam dixerunt, & *paraturas*. inde vox Græca *ἰνίτις*, quod *Hesychius* interpretatur *κατακλίστων*. *ἰνίτις* vocat *Cedrenus*, & *διδακτυλικαῖς ἰνίτις*, latiores *institas* quibus vestes ornabantur: de *Tiberio juniore*: *ὀρέσας διδακτυλικαῖς ἰνίτις ἐν ταῖς σολαῖς αὐτῶν ἡσµικὴ χεῖρ*. *orna* pro *ornatione* vel *ornatura*, pura puta vox Latina. quod & alibi tetigimus. sic enim hæc *orna* à verbo *ornare*, ut hæc *resona* à *resonare*. *resona*, ἡχώ.

qua matronæ conveniunt. Ipsi dabis aureos Philippeos centum, argenteos Antoninianos mille, aris H-S. decies.

Hæc

Glossa: ita hæc *vigila* pro vigilia à verbo *vigilo*. inde *vigla* & verbum *per-vigilare*. inde Græci recentiores *βιγλας*, *vigilias* dixerunt. sic *strigla* pro *strigila*, à *strigilo*. unde *striglatus*, *ἔσπρατος*. sic à verbo *anclare*, quod haurire significat, hæc *ancla* instrumentum quo aqua hauritur de puteis, quod *hausstrum* veteres appellabant. rotarum cados interpretatur Nonius. ita etiam plane *ancla* accipitur in hoc veteri Epigrammate nondum edito:

DE ANCLA.

Pendet, & haurit aquas, pendentibus evomit undas.

Et fluvium vomitura bibit, mirabile factum:

Portat aquas, portatur aquis. sic unda per undas

Volvitur, & veteres haurit nova machina lymphas.

aliud item vetus Epigramma habemus ex eodem libro *ἀνέκδοτον*, cujus lemma, *In anclis*. ut ab *ancla*, hæc *ancla*: sic ab *orno*, hæc *orna*. *margella* hujusmodi ornaturas & lora Larini etiam vocarunt. *margum* enim vel *margus*, idem quod *margo*. hinc diminutiva *margulum*, & *margellum*, pro limbo vel margine quo vestis ornatur. Sidonius: *vestimenta puniceis marginata limbis*. Græci recentiores *μαργέλλια* vocaverunt ex Latino. *margellam putei* pro margine etiam Burgundiones dicunt hodie.

[*Aris HS. decies.*] Expresse in veteri editione: *sestertium decies*. quam summam notum est centum millia aureorum efficere, quales erant tunc in usu apud Romanos. mirum vero tantam summam, & tantam quidem in *are*, Aurelianum Bonoso dari jussisse, cum tantulam in auro, &

argento daret. ecce enim in auro dari jubet ei aureos Philippeos centum, in argento, Antoninianos argenteos mille, hoc est si ad aurum redigantur, aureos quadraginta, in *are* autem, centum millia aureorum. atqui solebant tantumdem ferme in *are* donare, quantum in auro & argento, aut non multo plus, & aliquando etiam minus, ut ex sequentium locorum collatione patebit. Valerianus Aureliano per epistolam decernit ad sumptus diurnos, *aureos Antoninianos binos, argenteos Philippeos quinquagenos, aureos denarios centum, argentei quinquageni duobus aureis valebant*. sic tantumdem dat in argento, quantum in auro. & *trei denarii centum, qui & sestertii, unum tantum aureum efficiebant*. sic dimidio minus datum illi est in *are*, quam in auro & argento. idem Valerianus in epistola ad Mulvium Gallicanum, quæ in vita Probi posita est, Probo dari jubet, *aureos Antoninianos centum, argenteos Aurelianos mille, & aureos Philippeos decem millia*. decem millia *areorum* idem valebant, quod centum aurei. at mille argentei, quadraginta tantum aureis permutabantur. sic multo minus in argento heic datur quam in auro, & *are*. eundem autem omnino auri & argenti numerum in hac epistola Aureliani habemus expressum, quem in illa Valeriani: sed *aris* summa plane exorbitat, & extra legem modumque tenditur. quis enim credat uni duci vel tribuno ex mera principis liberalitate centum Romanorum aureorum millia, hoc est nostratum ducenta & quinquaginta millia semel fuisse donata, & quidem in *are*, præsertim cum centum tantum aureos tam in auro quam in argento acciperet? nemo itaque eripuerit mihi quin

Hæc me legiſſe teneo de Bonofſo, & potui quidem horum vitam præterire, quos nemo quærebat. Attamen, ne quid fidei deeſſet, etiam de iis quæ didiceram intimanda curavi. ſuperſunt mihi Carus, Carinus, & A. Numerianus: nam Diocletianus & qui ſequuntur, majore ſtylo dicendi ſunt.

quin legendam putem hoc modo: *aris feſtertios decem millia.* æreorum feſtertiorum decem millia, centum aureos reddunt. ſic tantumdem in ære datum Bonofſo, quantum in auro. & hic numerus auri, argenti, & aris quem Bonofſus jufſu Aureliani hic accipit, juſtis calculis omnino par eſt illi quem Probo Tribuno dari jubet Valerianus in epiftoſa ſua.

ut hinc ſit manifeſtum, tribunum eo tempore fuiſſe Bonofſum, quodanda hæc illi decrevit. aris feſtertios hoc loco vocat Aurelianus, quos *æreos* ſimpliciter dixit Valerianus. *aræi*, & *aræi feſtertii*, & *aræi denarii*, & *folles* ea tempeſtate de eodem pecuniæ genere dicebantur, ut alibi pluribus oſtendimus.